

**EUROPOS SĄJUNGOS
TARYBA**

**Briuselis, 2005 m. gegužės 19 d. (26.05)
(OR. en)**

**8842/1/05
REV 1**

LIMITE

COPEN	89
EJN	32
EUROJUST	32
CATS	27

PRANEŠIMAS

nuo: Pirmininkaujančios valstybės narės

kam: Nuolatinių atstovų komitetui (COREPER)/Tarybai

Ankstesnio

dokumento Nr.: 6815/05 COPEN 42 + ADD 1; 7751/05 COPEN 65 EJN 22 EUROJUST 22 +
ADD 1 + ADD 2 REV 1 + 8569/05 COPEN 82 EJN 27 EUROJUST 27 CATS 26

Dalykas: Politinės orientacijos diskusija dėl klausimų, susijusių su 2005 m. vasario 23 d. Komisijos pranešimu, kuris grindžiamas jos Europos arešto orderio („EAO“) ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos bei po to gautų valstybių narių atsakymų įvertinimu

1. Vasario 24 d. Taryboje vyko politinės diskusijos, susijusios su Komisijos pranešimais dėl valstybių narių vykdomo ES sutarties VI antraštinės dalies pagrindu priimtų dokumentų perkėlimo į nacionalinę teisę. Prieita išvados, kad, siekiant pradėti politinius debatus, Tarybai turėtų būti pateikti politiniu atžvilgiu svarbesni pranešimai (dėl kiekvieno jų turi būti sprendžiama konkrečiai).
2. Šis dokumentas – tai Tarybos prašymo tokiu būdu svarstyti klausimus pirmas taikymas. Jis nustato keletą politinės svarbos klausimų, kurie buvo pripažinti kaip susiję su teisiniais veiksmais, kurių ėmėsi valstybės narės perkeldamos Pagrindų sprendimą dėl Europos arešto orderio į savo nacionalinę teisę.

3. Komisijos pranešime ¹ pagrindžiama įprasta nuomonė, kad pirmojo dokumento dėl abipusio pripažinimo įgyvendinimas praktiniu požiūriu buvo akivaizdžiai sėkmingas. Jame, pavyzdžiui, minimas faktas, kad užtikrinant kaltinamojo asmens pagrindines teises, vidutinė jo perdavimo trukmė dabar sumažėjo nuo 9 mėnesių (pagal anksčiau buvusią ekstradicijos sistemą) iki vos 43 dienų laikotarpio šiuo metu (ir vidutiniškai tik iki 13 dienų tais atvejais, kai gautas asmens sutikimas būti perduotu). Bus pripažįstama, kad tai savaime yra ypatingai svarbu teisingumo vykdymui ir nusikaltimo aukoms. Komisija taip pat pažymėjo, kad pranešimo rengimo laikotarpiu buvo išduota daugiau kaip 2 600 orderių, o tai suteikia šiam dokumentui didelę praktinę svarbą.
4. Šiuo metu jau visos valstybės narės perkelė EAO pagrindų sprendimą į nacionalinę teisę ir Komisijai vėliau siūloma pateikti pranešimą apie paskutinius perkėlimus į nacionalinę teisę.
5. Nepaisant šios sėkmės, ministrai gali norėti aptarti kai kuriuos klausimus, kuriuos Komisija iškėlė savo pranešime, siekdami pateikti politinį atsaką ir pradėti bendrai svarstyti tam tikras problemas.

A. Pagrindinėmis teisėmis grindžiamo atsisakymo papildomas pagrindas

- Komisijos išvados – perkeliantys teisės aktai, susiję su 1 straipsnio 3 dalimi (pagrindinėmis teisėmis ir pagrindiniais teisiniais principais), ir 12 bei 13 (diskriminacija) konstatuojamąsias dalis į nacionalinę teisę, skiriasi turiniu. Daugelis valstybių narių laikosi požiūrio, kad šie principai (bet kuriuo atveju įtvirtinti Europos Sąjungos sutarties 6 straipsniu) egzistuoja nepriklausomai nuo Pagrindų sprendimo ir neturi būti konkrečiai nurodomi. Kitos valstybės narės į nacionalinę teisę perkėlė visiškai arba iš dalies 1 straipsnio 3 dalį ir (arba) 12 bei 13 konstatuojamąsias dalis ir (arba) nurodė Europos žmogaus teisių konvenciją.

¹ 6815/05 COPEN 42.

- Valstybių narių atsakymai – kai kurios valstybės narės išreiškė požiūrį, kad 1 straipsnio 3 dalis turi būti laikoma atsisakymo, remiantis įtvirtintais pagrindiniais principais, pagrindu, todėl teisių perkėlimas į nacionalinę teisę negali būti nesuderinamas su Pagrindų sprendimu. Kitos pažymėjo, kad teisminės institucijos negali naudoti konstatuojamųjų dalių, Pagrindų sprendimo nagrinėjimui, priimdamos sprendimą dėl EAO vykdymo, ir todėl mano, kad tai buvo perkėlimo į jų nacionalinę teisę pranašumas.
- Klausimai, dėl kurių ministrai gali pareikšti norą diskutuoti dėl politinės orientacijos
Pripažįstant, kad valstybės narės ir teisminės institucijos yra išipareigojusios gerbti pagrindines teises, šiuo metu galėtų kelti abejones tai, ar būdas, kuriuo šie atsisakymo pagrindai išdėstomi nacionalinėje teisėje, neperžengia Pagrindų sprendimo taikymo srities. Nors ir akivaizdu, kad vykdančiosios valstybės teisėjo prievolė – atsisakyti pripažinti ir vykdyti EAO, kuris prima facie pažeidžia pagrindines teises, ES įstatymų leidėjas siekė, remdamasis tarpusavio pasitikėjimo valstybių narių teisinėmis sistemomis principu, teisminę peržiūrą sukcentruoti išduodančiojoje valstybėje. Be to, netolygus Pagrindų sprendimo taikymas šiuo aspektu galėtų sukelti diskriminaciją asmenų, areštuotų remiantis EAO, atžvilgiu, priklausomai nuo to, ar vykdančiosios valstybės teisėjas privalo arba neprivalo patikrinti, ar EAO atitinka pagrindines teises. Be to, toks tikrinimas prieštarautų abipusio pripažinimo principui.

B. Politinėmis priežastimis grindžiamo atsisakymo papildomas pagrindas

- Komisijos išvados – perkeliant į nacionalinę teisę 3 straipsnyje nustatytus privalomo nevykdymo pagrindus, buvo įtraukti papildomi pagrindai, kuriais remiantis atsisakoma perduoti, būtent: (1) jei EAO buvo išduotas dėl politinių priežasčių, arba (2) jei po „perdavimo“ prašomas perduoti asmuo bus persekiojamas dėl politinių priežasčių.

- Valstybių narių atsakymai – atitinkamos valstybės narės laikėsi požiūrio, kad į nacionalinę teisę perkeltos politinės priemonės savaime neprilygsta politiniam nusikaltimui, suvokė aiškų skirtumą ir manė, kad šis papildymas būtinas siekiant apimti politinės diskriminacijos problemas.
- Klausimai, dėl kurių ministrai gali pareikšti norą diskutuoti dėl politinės orientacijos
Šioje srityje keliamas klausimas – ar nepripažinimo pagrindas dėl politinių priemonių išduoti EAO neviršija Pagrindų sprendimo ribų.

C. Teisingumo ministerijos paskyrimas vykdančiaja/išduodančiaja institucija

- Komisijos išvados – įgyvendinimo teisės aktai, kuriais kompetentinga (vykdančiaja arba išduodančiaja) teismine institucija paskiriamas valstybės organas, nors ir pagrįsti Pagrindų sprendimo nuostata, neatitinka jo esmės. 6 straipsniu nebuvo ketinta teisingumo ministrams ir jiems pavaldiems valstybės tarnautojams suteikti įgaliojimus perduoti. Toks paskyrimas, nors ir atitinkantis nacionalinę teisę, pažeidžia principą, kuriuo grindžiamas EAO, būtent – teisminių institucijų tiesioginį kontaktą.
- Valstybių narių atsakymai – tam tikros valstybės narės laikėsi nuomonės, kad dėl ribotų išteklių toks paskyrimas buvo racionalus ir išties padėjo operatyviai tvarkyti prašymus dėl EAO. Kitų valstybių narių nuomone – kadangi įgaliojimas atlikti tokius paskyrimus buvo aiškiai numatytas ir todėl buvo teisingai perkeltas į nacionalinę teisę iš Pagrindų sprendimo, iškilo skaidrumo problema, o tai nebuvo tinkamas žingsnis. Iš esmės buvo pastebėta, kad kai kurios centrinės institucijos aktyviau dalyvauja vykdymo procese, o ne vien tik palengvina perdavimą, ir pateikė prašymus išduodančiajai valstybei suteikti papildomą informaciją. Kitos valstybės narės pažymėjo, kad pagal nacionalinę teisę teisingumo ministerija laikoma teismine institucija.

- Klausimai, dėl kurių ministrai gali pareikšti norą diskutuoti dėl politinės orientacijos
Čia keliama problema yra ta, ar pastebima vyriausybės kontrolė atitinka EAO turinį ir prasmę. EAO suvokiamas kaip visiškai teisminis, turintis teismų nepriklausomumo garantijas ir dėl to neįtakojamas politikos.

D. Pagrindų sprendimo taikymas „*ratione temporis*“

- Komisijos išvados – atitinkamos valstybės narės taiko laikinąsias nuostatas, pažeisdamos Pagrindų sprendimą. Tokiais atvejais ir išduodančioji ir vykdančioji valstybė taikė nuostatą ir (arba) absoliutų 2002 m. rugpjūčio 7 d. terminą pakeitė griežtesne data, t.y. 2004 m lapkričio 1 d., tam, kad įvykdyti nusikaltimai būtų traktuojami pagal anksčiau buvusią ekstradicijos sistemą.
- Valstybių narių atsakymai – valstybės narės, kurios laikėsi Pagrindų sprendimo manė, (išskyrus pavienius dvišalius atvejus), kad jei nustatyti pareiškimai nepadaryti arba yra netinkami, jos negali nei vykdyti iš valstybių narių, kurios nesilaiko Pagrindų direktyvos, gaunamų prašymų dėl ekstradicijos, nei vietoje EAO išduoti prašymus dėl ekstradicijos.
- Klausimai, dėl kurių ministrai gali pareikšti norą diskutuoti dėl politinės orientacijos
Taryba gali pareikšti norą aptarti, kaip išspręsti problemą, kad kai kurių valstybių narių teisės aktai yra nesuderinti ir tai, kad kai kurie EAO arba prašymai dėl ekstradicijos negali būti išduoti arba įvykdyti.

E. Kiti klausimai

Laukiama papildomo Komisijos pranešimo, apimančio visas valstybes nares. Neaiškus tolesnio perkėlimo į nacionalinę teisę praktinis poveikis. Prireikus Taryba turėtų grįžti prie šio klausimo, kai jai bus atsiųstas papildomas Komisijos pranešimas.

6. Pasiūlymai:

- *Pirmininkaujanti valstybė narė supranta, kad valstybėse narėse vyko jautrios vidinės diskusijos dėl Pagrindų sprendimo dėl EAO perkėlimo į nacionalinę teisę ir tiki, kad valstybės narės sėkmingai įgyvendino šį pirmą abipusio pripažinimo dokumentą. EAO turėjo tiesioginę ir teigiamą įtaką laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės kūrimui.*
- *Todėl pirmininkaujanti valstybė narė siūlo Tarybai:*
 - *atsižvelgti į Komisijos pranešimą ir valstybių narių atsakymus į pranešimą;*
 - *aptarti šiame dokumente išskeltus klausimus ir pateikti savo gaires;*
 - *atsižvelgti į tai, kad gali prireikti aptarti Komisijos papildomo pranešimo išvadas, kai jis bus baigtas.*
 - *paraginti Komisiją iki 2006 m. birželio toliau informuoti apie priemones, kurių ėmėsi valstybės narės, remdamosi gautomis Tarybos gairėmis, siekdamos, kad jų nacionalinės teisės aktuose būtų labiau laikomasi Pagrindų sprendimo bei sustiprinti Europos arešto orderio taikymą. Rengdama pranešimą Komisija atsižvelgs į valstybių narių pateiktą informaciją.*
 - *pritarti, kad Europos arešto orderio taikymo ir atitinkamos perdavimo tvarkos ankstyvas praktinis įvertinimas būtų kontroliuojamas (pvz., remiantis statistikos duomenimis).*